

Bojan Goja

Ministarstvo kulture
Republike Hrvatske,
Uprava za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel u Zadru

Ministry of Culture
of the Republic of Croatia,
Directorate for the Protection
of Cultural Heritage,
Conservation Department in Zadar

Ilije Smiljanića 3,
Zadar, Hrvatska

goja.bojan@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9958-4194

Izvorni znanstveni rad
Original scientific paper

UDK / UDC:
73 Galeazzo, A.

DOI:
10.17685/Peristil.60.3

Primljeno / Received:
15. 5. 2017.

Prihvaćeno / Accepted:
2. 6. 2017.

Andrea Galeazzo i spomenici generalnim providurima Leonardu Foscolu i Lorenzu Dolfinu u Šibeniku

Andrea Galeazzo and Monuments to Governors
General Leonardo Foscolo and Lorenzo Dolfin
in Šibenik

APSTRAKT

U radu se na osnovi novih arhivskih istraživanja govori o venecijanskom klesaru i kiparu Andrei Galeazzu (oko 1614. – nakon 1653.), autoru danas nestalih spomenika generalnim providurima Leonardu Foscolu (1647.) i Lorenzu Dolfinu (1653.) podignutih u Šibeniku. Na osnovi nekih važnih venecijanskih primjera nadgrobnih spomenika raspravlja se i o tipologiji ove vrste javnih spomenika u Dalmaciji.

KLJUČNE RIJEČI

Andrea Galeazzo, Leonardo Foscolo, Lorenzo Dolfin, generalni providuri, javni spomenici, Zadar, Šibenik, 17. stoljeće

ABSTRACT

Based on new archival findings, the paper examines the activity of Venetian stone carver and sculptor Andrea Galeazzo (c. 1614 – after 1653), author of the today lost monuments of governors general of Dalmatia (*Provveditori Generali di Dalmazia*) Leonardo Foscolo (1647) and Lorenzo Dolfin (1653) in Šibenik, and discusses the typology of such public monuments in Dalmatia in relation to important examples of funerary monuments in Venice.

KEYWORDS

Andrea Galeazzo, Leonardo Foscolo, Lorenzo Dolfin, governors general of Dalmatia, public monuments, Zadar, Šibenik, 17th century

Podizanje spomenika kojima se slave postignuća generalnih providura i ostalih predstavnika mletačke vlasti još za njihova života bio je raširen običaj u dalmatinskim gradovima tijekom 17. stoljeća. Najbrojnije su bile spomen-ploče s natpisima i grbovima, dok se nešto rjeđe podižu poprsja i kipovi u punoj figuri. U relativno kratkom vremenskom razmaku u Šibeniku su – zbog njihovih vojnih zasluga – podignuti spomenici čak trojici generalnih providura: Leonardu Foscolu (1647.), Lorenzu Dolfinu (1653.) i Girolamu Corneru (1681.).¹ Poznato je da je Venecija u više navrata nastojala zabraniti isticanje osobnih zasluga ostvarenih u državnoj službi smatrajući da takvi uspjesi nisu stvar pojedinca nego da pripadaju Republici kao opće dobro. Bojeći se rasta popularnosti svojih visokih upravitelja u pokrajinama, što je potencijalno moglo ugroziti i samu središnju vlast i njezinu republikansku tradiciju, često su donošeni propisi kojima se nastojalo zabraniti podizanje grbova, natpisa i kipova kojima se slavi providure, gradske knezove i ostale predstavnike vlasti. Naredbom iz 1691. godine izričito je zabranjeno podizanje novih spomenika i natpisa te je naređeno da se oni postojeći uklone ili otuku.² Te zabrane nisu uvijek i svugdje dosljedno poštivane te su zahvalne lokalne komune na čitavom mletačkom teritoriju podizale spomenike zaslužnim pojedincima, ne samo u vrijeme ratnih sukoba – zbog zasluga na bojnopolju – nego i u mirnodopsko vrijeme zbog različitih civilnih postignuća. Generalni providuri, sa sjedištem u Zadru, bili su najviši predstavnici središnje vlasti u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji. Zbog njihova vrhovnoga zapovjednog položaja i stoga što su u svojoj dužnosti objedinjavali i civilnu i vojnu upravu nad područjem čitave pokrajine, često su im podizana različita spomen-obilježja. Na osnovi poznatih primjera može se kazati da su im u Dalmaciji spomenici podizani uglavnom zbog obilježavanja i slavljenja njihovih zasluga na bojnopolju ostvarenih u ulozi vojnih zapovjednika u protuosmanskim ratovima tijekom nemirnog 17. stoljeća kada su njihove vojničke i organizacijske sposobnosti dolazile u najveća iskušenja.

U tome dalmatinski gradovi nisu izuzetak jer takvih je primjera, naravno u mnogo raskošnijim i kompleksnijim oblicima, bilo i na drugim područjima pod venecijanskom vlašću. Zanimljiva su, i dijelom usporediva s dalmatinskim iskustvima u ratnim i poratnim vremenima, iskazivanja javnih zahvala obnašateljima javnih dužnosti na

Kreti. Ona su na tom mletačkom posjedu također ovisila o stanju rata ili mira. Slijedeći mjere središnjih vlasti, Marco Contarini, Pietro Correr i Giovanni Cappello, *sindici e inquisitori in Levante*, na Kreti 1635. godine isprva propisuju da se imaju obustaviti dodjele svih počasti i nagrada pojedincima na odlasku s dužnosti, što je uključivalo i zabranu izrade kipova, grbova, slika, natpisa i različitih drugih spomen-obilježja, a potom naređuju i uklanjanje onih ranije podignutih uz prijetnju kazne onima koji tu uredbu ne bi poštovali. No, izbijanje rata s Osmanlijama 1645. godine oko vlasti nad Kretom a time i prevlasti na istočnom Sredozemlju dovelo je do novih junačkih pothvata koji su zahtijevali i prigodna priznanja, pa ova zabrana nije sasvim poštivana što je ubrzo dovelo do rasta broja spomenika podizanih na Kreti i diljem Republike u čast mnogih zaslužnih pojedinaca.³ Slična je praksa podizanja spomenika u javnom prostoru u vrijeme mletačko-osmanskih ratova postojala i u Šibeniku. Najprije je na trgu ispred gradske lože, na traženje građana zahvalnih zbog njegovih pobjeda u Kandijskom ratu (1645.–1669.) i posebno zbog razbijanja turske opsade i uspješne obrane Šibenika 1647. godine, podignut kip generalnog providura Leonarda Foscola (na dužnosti od 1645. do 1650.). Uz postolje kipa bio je isklesan i prigodan natpis u kojem su bila navedena i njegova junačka djela.⁴

Ubrzo nakon Foscolova, sagrađen je i spomenik generalnom providuru Lorenzu Dolfinu (1652.–1654.). U starijoj literaturi navode se neke odredbe iz ugovora koji su 27. listopada 1653. godine kod bilježnika Gasparea Schiavettija sklopili predstavnici šibenske komune i klesar Andrea Galeazzo. Spomenik providuru Dolfinu trebao je biti podignut u roku od iduća četiri mjeseca za cijenu od dvije stotine dukata. Trebao je biti smješten na gradskom trgu i to točno na onom mjestu za koje su inženjeri (moguće oni u vojnoj službi) procijenili da tomu najbolje odgovara što govori i o tadašnjoj brizi za oblikovanje javnog prostora. Osim samog kipa providura, spomenik je trebao imati i postolje, klecalo i stuba, pa je u svojoj cjelini podrazumijevao postojanje i svojevrsnoga arhitektonskog okvira.⁵ Ugovor je do danas sačuvan među spisima šibenskog bilježnika Gasparea Schiavettija koji su pohranjeni u Državnom arhivu u Zadru (Prilog 2).⁶ Iz njega se mogu saznati još neke pojedinosti vezane uz izgradnju Dolfinova spomenika. Galeazzo je spomenik trebao izraditi u skladu s nacrtom i modelom od bijeloga korčulanskog

- 2 Bista neznanoga venecijanskog vojnog zapovjednika (Leonardo Foscolo?), Islam Grčki, Kula Stojana Jankovića (foto: B. Goja)

Portrait bust of unknown Venetian military commander (Leonardo Foscolo?), Islam Grčki, Stojan Janković Castle (photo: B. Goja)

komune 6. ožujka 1647. godine, Galeazzo se obvezao izraditi kip generalnog providura Leonarda Foscola od bijelog kamena (moguće također korčulanskog) i prema svom nacrtu. Ugovorena cijena izrade iznosila je devedeset dukata. Kip je trebao biti isklesan u jednom komadu i dovršen u roku od četrdeset dana od onog dana kada kamen bude dopremljen u Šibenik. Grad je trebao platiti dopremu materijala u jedan od gradskih magazina u kojem je Galeazzo potom trebao raditi na kipu u skladu s navedenim uvjetima (Prilog 1).

U literaturi nisam pronašao postojanje li neka druga djela koja je radio Andrea Galeazzo, no ime mu je zabilježeno u spisima vezanima uz djelovanje venecijanske udruge klesara i kipara. Na ishodištu svoje karijere evidentiran je u knjigama ugovora o naukovanju kod kipara, kamenoklesara i rezbara vođenih unutar *Giustizie Vecchie* – magistrature koja je nadzirala djelovanje venecijanskih cehova. Pod datumom 28. svibnja 1625. godine kao mladi naučnik naveden je jedanaestogodišnji „Andrea de quondam Batta Galiazzo“ uz ime klesara Agostina Mezanottea, pok. Francesca, kod kojeg je izučavao kamenoklesarski zanat u trajanju od sedam godina.¹³ Galeazzovo naukovanje podrazumijeva i stjecanje određenih znanja i ovladavanje specifičnim vještinama kamenoklesarskog zanata koja su u samostalnoj praksi morala rezultirati i nekim radovima barem standardne likovne kvalitete koje je mogao ponuditi na tržištu i odgovoriti zahtjevima naručitelja i modi tadašnjeg vremena. U ugovoru je izričito navedeno da je Galeazzo Foscolov spomenik trebao napraviti prema nacrtu („dissegno dà lui fatto“) što pokazuje da je bio vješt i u izražavanju crtežom, pa je naručiteljima i sam mogao predložiti budući izgled spomenika. U izradi takvih nacрта autoru su mogli pomoći i suvremeni grafički predlošci (poput onoga na sl. 1). Iako se Andrea Galeazzo u dokumentima naziva klesarom (*tagliapietra*), to ne mora nužno značiti da nije bio vješt i u kiparskom oblikovanju, što uostalom potvrđuje i samostalna izrada dviju providurskih figura u punoj veličini. U to vrijeme, polovinom 17. stoljeća, unutar same organizacijske strukture venecijanske bratovštine kamenoklesara (*Scuola dei Tagliapietra*) još uvijek nije bilo izričite podjele između klesara i kipara. Članovi bratovštine dijelili su se u četiri stupnja u odnosu na razinu znanja i sposobnosti: *garzone*, *lavorante*, *maestro* i *padrone d'officina*. Ovi posljednji još su se nazivali i *paroni de corte* jer su se najveći poslovi oko obrade kamena obavljali

u dvorištima, na otvorenom. Ispit kojim je kandidat postajao majstorom sastojao se od klesanja arhitektonskih elemenata koji su trebali biti nacrtani i isklesani bez modela, a uspješnost izrade potom bi se mjerila usporedbom s bakrenim predloškom.¹⁴ Bratovština se pritom dijelila u tri različita ogranka (*colonelli*) prema vrsti posla kojim su se njezini članovi bavili: na prave klesare (*tagliapietre, scalpellini*) koji su bili najbrojniji, zatim *fregadore* ili *lustradore* koji su laštali i glačali kamen i mramor, te *segadore* koji su obavljali najteži i najmanje unosan posao rezanja i piljenja kamenih blokova koji su Venecijanci odbijali raditi, a obavljali su ga uglavnom sezonski radnici iz područja Belluna, Trevisa i Furlanije (tal. *Friuli*). Poseban ogranak činili su *intagliatori di capitelli* („che fanno capitelli sopra le colonne dell'ordine yonico, corintio e composito, cartelami e fogliami nei marmi scolpiti“) koji su se 1724. godine priključili netom osnovanom kolegiju kipara. Naime, želeći ravnopravnost sa slikarima koji su još od 1682. godine imali svoju zasebnu *arte dei dipintori*, kipari su se – relativno kasno – 1723. godine odvojili od bratovštine klesara osnovavši svoju posebnu udrugu. Njima su slijedom toga bili priključeni i oni klesari koji su izrađivali ukrasne biljne motive (lišće, cvijeće i plodove voća) jer se njihov posao smatrao jednako vrijednim kao i onaj kipara koji su modelirali ljudska tijela, jer su i jedni drugi oponašali prirodu što se, za razliku od serijskog klesanja pukih arhitektonskih elemenata, ipak još uvijek smatralo umjetnošću.¹⁵ Moglo bi se kazati da je Andrea Galeazzo izrastao iz takvoga općeg umjetničkog i zanatskog ambijenta te da je temeljnim školovanjem bio klesar koji je postupnim usavršavanjem, temeljem iskustva ili zbog svoje nadarenosti, s jednakim uspjehom mogao osmisлити i rješavati i kiparske zadatke. Pogotovo je tako mogao djelovati i steći povjerenje naručitelja u provincijskom okruženju gdje na svakodnevnoj razini nije bilo jednostavno stupiti u neposredni kontakt s kvalificiranim i kvalitetnim kiparima koji su mogli raditi u zahtjevnim materijalima poput kamena ili mramora. Iako je naveliko radio u Šibeniku, čini se da je Galeazzo – sudeći prema do sada istraženoj arhivskoj građi – svoj boravak u Dalmaciji započeo u glavnom gradu pokrajine. U Zadru se ovaj venecijanski majstor spominje u tri dokumenta nastala u razmaku od nešto više od četiri godine. No, za razliku od Šibenika, ovdje – barem zasad – nema podataka i o njegovim konkretnim klesarskim

ili kiparskim poslovima. Prvi je put zabilježen u svojstvu svjedoka kao „mistro Andrea da quondam Batista Galiazo Taga Piera“ u dokumentu od 16. travnja 1640. godine.¹⁶ Isticanje kako je riječ o sinu pokojnog *Batiste* potvrđuje pretpostavku kako je riječ o istom majstoru koji se petnaest godina ranije spominje kao mladi naučnik u Veneciji. Majstor je tada morao imati oko dvadeset i šest godina. Zapisan kao „mistro Andrea Galeazzo Tagliapiera“, ponovno svjedoči i 30. travnja 1642. godine.¹⁷ U trećem izvoru, knjizi krštenih zadarske župe sv. Stošije, naveden je 4. rujna 1644. godine kao krsni kum djevojčice Mandalene, kćeri Francesca Tudescha, nekog majstora neznane profesije ali vrlo moguće njemačkoga obiteljskog podrijetla.¹⁸ Nakon Zadra, Galeazzo se spominje u Šibeniku, no tada vezano uz konkretne i već opisane kiparske zadatke.

Nema arhivske potvrde da je Galeazzo u istom razdoblju djelovao i u nekim drugim dalmatinskim gradovima – poput Splita, Hvara ili Korčule – u kojima se spominju ili su sačuvani spomenici memorijalnog karaktera podignuti u čast generalnog providura Foscola, pa je za sada nepotrebno nagađati je li i tamo, u iste svrhe kao u Šibeniku, mogao biti angažiran od lokalnih komunalnih vlasti.¹⁹ Stoga bi se na osnovi ranije iznesenih činjenica o podizanju spomenika u Šibeniku i arhivskih vijesti koje ga u razmaku od nekoliko godina spominju u Zadru, tek na hipotetskoj razini mogli izvoditi zaključci da je Galeazzo nešto morao raditi i u glavnom gradu pokrajine. Tu su, kao produžena ruka središnjih vlasti u Veneciji, sjedište imali gradski knez (obavljao građanske i sudske poslove) i gradski kapetan (zadužen za vojne poslove) te generalni providur kao vrhovna vlast u pokrajini. U Zadru su vezano s najvišom pokrajinskom upravnom ulogom grada povremeno boravili ili se zadržavali i drugi obnašatelji prije svega vojnih zaduženja (zapovjednici i vojni inženjeri), pa je broj pojedinaca koji su još za života mogli zaslužiti takvo priznanje u stvarnosti bio i veći nego u drugim sredinama. Bez obzira na česte odredbe središnjih vlasti koje su zabranjivale podizanje novih ili nalagale uništenje postojećih javnih spomen-obilježja u čast različitih državnih službenika, na osnovi arhivskih vijesti i sačuvanih spomenika vidljivo je da su i u Zadru postojala stalna nastojanja da se ti propisi ne izvršavaju. No, zanemarimo li natpise uz koje su ponekad ukomponirani i obiteljski grbovi, sačuvanih spomenika u formi poprsja ili pune figure i pisanih vijesti

- 3 Spomenik Vettor Pisani, Venecija, crkva svetih Ivana i Pavla (izvor: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chapel_of_Mary_Magdalene_-_Monument_of_Admiral_Vettor_Pisani.jpg; 24. 4. 2017.)

Monument to Vettor Pisani, Venice, SS. Giovanni e Paolo (source: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chapel_of_Mary_Magdalene_-_Monument_of_Admiral_Vettor_Pisani.jpg, accessed 24 April 2017)

o njima ipak nema mnogo. Za razliku od drugih dalmatinskih gradova, u Zadru nema podataka o podizanju spomenika ili natpisa u čast generalnog providura Foscola. U obližnjem gradu Pagu sačuvana je, primjerice, iako odavna vrlo oštećena, slavljenička spomen-ploča s natpisom u kojem se opisuju i slave Foscolovi vojni uspjesi, postavljena od paške komune 1649. godine na pročelju zborne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije.²⁰ Zadržimo li se i dalje samo na 17. stoljeću, u niši na pročelju zadarske Vele straže sačuvano je poprsje generalnog providura Giangiacoma Zanea, a zadarsko je gradsko vijeće 1620. godine odlučilo izraditi i kameno poprsje providura Alvisea Zorzija zbog, kako je istaknuto, njegovih herojskih djela.²¹ Nadgrobni spomenik generalnom providuru Marinu Zorziju iz 1675. godine podignut je od obitelji nakon njegove smrti u unutrašnjosti crkve sv. Krševana pa ne posjeduje obilježja i simboliku javnih spomenika koji su bili namijenjeni veličanju postignuća živućih pojedinaca.²² Na širem zadarskom prostoru korpusu plastike javnog i memorijalnog karaktera može se priključiti i bišta neznanoga izvornog podrijetla koja se čuva u Kuli Stojana Jankovića u Islamu Grčkom a za koju se u dosadašnjoj literaturi pretpostavlja da prikazuje nekog od mletačkih zapovjednika iz vremena Kandijskog rata ili možda samog providura Leonarda Foscola.²³

Trapezoidni masivni torzo (64 × 69 × 21 cm) sačuvan u Kuli Stojana Jankovića prikazuje muškarca u zrelih godinama odjevenog u oklop i plašt pod širokim ovratnikom – odjeću u kojoj se prepoznaje karakteristična odora mletačkoga visokog vojnog zapovjednika iz 17. stoljeća (sl. 2).²⁴ Glava se direktno nastavlja na široka ramena preko kojih se ravnomjerno spuštaju gusti uvojci vlasulje. Lik ima kratku bradu i brkove, a na muževnom, koščatom licu, dijelom i zbog površinske oštećenosti, ne raspoznaju se dovoljno fizionomijski detalji koji bi muškarcu dali jasne i individualizirane portretne osobine. Nije isključeno da je torzo ostatak veće cjeline. Slično su oblikovani i ranije spomenuti kipovi vojnih zapovjednika neproporcionalnih ukočenih udova i zbijenih tijela koji se čuvaju u Muzeju grada Splita. To su figure čvrstih i snažnih muškaraca odjevenih u pojednostavljenu vojnu odjeću sastavljenu od oklopa i plašta jednostavno modeliranih nabora. Svima je zajedničko da su rad neznanih i manje vještih majstora koji ne uspijevaju izraziti pokret kao ni zrelo oblikovati volumen ljudskog lika u svim pojedinostima.

Iako su u Dalmaciji spomenici providurima podizani još za njihova života, može se ustvrditi da je njihov dizajn, kakav poznajemo iz opisa, grafičkih prikaza i sačuvanih dijelova demontiranih spomenika, proizašao iz tipologije nadgrobnih spomenika podignutih u čast mletačkim vojnim zapovjednicima koji su osmišljeni tako da uključuju punu figuru pokojnika kao živućeg ratnika u vojničkoj odjeći kako stoji na sarkofagu. Stojećim kipom u ratničkoj odori na najbolji je način u jednoj pojavi bilo moguće izraziti sve uloge, dužnosti i zadaće jednoga uspješnog zapovjednika koji je tako istodobno prikazan kako naređuje, ratuje i pobjeđuje. Ovakav tip nadgrobnog spomenika u Veneciji prvi je put podignut Vettor Pisaniju († 1380.), istaknutom venecijanskom admiralu i zapovjedniku flote u ratu za Chioggia vođenom protiv Genove između 1378. i 1381. godine. Spomenik je prvobitno bio izgrađen u crkvi sv. Antuna opata u Castelli, a danas se s izvornim kipom u kasnijoj arhitektonskoj rekonstrukciji može vidjeti u crkvi svetih Ivana i Pavla (sl. 3). Tipologija nadgrobnih spomenika sa živućim likom pokojnika u vojnoj odjeći čiji je prvi primjer bio Pisanijev, postala je rado prihvaćeni obrazac za spomenike zapovjednicima mletačke flote (*capitani generali da mar*) nakon što je stoljeće kasnije ponovljen na grobnici dužda i admirala Pietra Moceniga († 1476.) podignutoj od Pietra Lombarda i radionice između 1476. i 1480. godine u istoj crkvi u Veneciji (sl. 4).²⁵ Drugačijih svojstava i tipologije ali iz istog razdoblja kada Galeazzo boravi u Dalmaciji jest i spomenik vojnom zapovjedniku Gerolamu Cecconiju iz Ancone koji je umro na službi u Šibeniku 1642. godine. Spomenik podignut nakon njegove smrti pod pjevalištem u crkvi franjevac konventualaca sv. Frane u Šibeniku također nije djelo vještog kipara. Sastoji se od ploče s natpisom, ovalne niše s naivno modeliranim torzom pokojnika u vojničkoj odjeći s karakterističnim brkovima i bradicom, a iznad svega je grb u kartuši.²⁶ Bez postojanja arhivskog dokumenta nije moguće govoriti o autoru niti se upuštati u pretpostavku da je kip mogao izraditi i Andrea Galeazzo. Iako sasvim skromne umjetničke vrijednosti, spomenik Gerolamu Cecconiju u prvom redu sasvim prikladno ilustrira likovne paralelizme nastale u odnosu provincije i središta jer slično koncipirane spomenike podizane svećenicima, plemićima, vojnicima, političarima i ostalim predstavnicima visokog društva tijekom 17. i 18. stoljeća nalazimo i u mnogim crkvama u Veneciji i čitavom prostoru Mletačke

4 Spomenik duždu Pietru Mocenigu, Venecija, crkva svetih Ivana i Pavla (izvor: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Interior_of_Santi_Giovanni_e_Paolo_\(Venice\)_-_Monumento_del_doge_Pietro_Mocenigo_-_Pietro_Lombardo.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Interior_of_Santi_Giovanni_e_Paolo_(Venice)_-_Monumento_del_doge_Pietro_Mocenigo_-_Pietro_Lombardo.jpg); 24. 4. 2017.)

Monument to Doge Pietro Mocenigo, Venice, SS. Giovanni e Paolo (source: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Interior_of_Santi_Giovanni_e_Paolo_\(Venice\)_-_Monumento_del_doge_Pietro_Mocenigo_-_Pietro_Lombardo.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Interior_of_Santi_Giovanni_e_Paolo_(Venice)_-_Monumento_del_doge_Pietro_Mocenigo_-_Pietro_Lombardo.jpg), accessed 24 April 2017)

Republike pa oni, osim komemorativne, imaju i značajnu dekorativnu funkciju. Prema do sada istraženim arhivskim dokumentima, Andrea Galeazzo boravio je na području Zadra i Šibenika u vrijeme društvene nesigurnosti. Riječ je o vremenu neposredno prije, odnosno o prvim godinama dugotrajnoga Kandijskog rata (1645.–1669.) u kojem su Osmanlije ozbiljno ugrozile venecijanske posjede u Dalmaciji. Unatoč tomu, u pokrajini su i dalje postojale stalne potrebe za umjetnicima i obrtnicima raznih profila. U Zadru je bio uključen u svakodnevni život grada i imao kontakte s različitim pojedincima, dok je u Šibeniku izradio spomenike s kipovima dalmatinskih generalnih providura i vojnih zapovjednika Leonarda Foscola i Lorenza Dolfina. Ti se radovi nisu sačuvali, pa ne možemo izvršiti njihovu povijesnoumjetničku analizu i vrednovati majstorov kiparski i klesarski izričaj pa stoga niti cjelovito rekonstruirati njegovu profesionalnu biografiju i umjetnički profil. No, s obzirom na dvije narudžbe dobivene od uglednih predstavnika tadašnje komune u vrlo kratkom roku očito je da je bila riječ o onoj razini kvalitete koja je mogla zadovoljiti mjerila „lijepog“ u okvirima tadašnjega dalmatinskog društva. Navedeni su spomenici ujedno bili i važna intervencija u gradskom prostoru u koji su unijeli nove urbanističke, likovne i simboličke sadržaje. Njihova dostupnost i vidljivost mogla je potaknuti interes i daljnjih naručitelja za izradom memorijala ovog tipa ili kamenih spomenika drugih vrsta a time utjecati na razvoj i daljnje formiranje i razvoj likovnog ukusa provincijske sredine. S obzirom na njegov boravak u Zadru, vrlo je izvjesno da je i u tom gradu sudjelovao u izradi spomeničke plastike javnog karaktera ili izvršavao neke druge narudžbe za crkvene, komunalne i privatne naručitelje, no to su zasad tek pretpostavke koje će eventualno potvrditi naredna arhivska istraživanja. Bez obzira na „materijalne“ nepoznanice iz njegove karijere, već su i arhivski dokumentirani šibenski projekti dovoljan razlog da se Andrea Galeazzo može smatrati značajnom autorskom pojavom unutar klesarske i kiparske produkcije ostvarene na teritoriju Dalmacije sredinom 17. stoljeća.

PRILOG 1

Državni arhiv u Zadru, 30 – Bilježnici Šibenika, Bernard Scozzi (1641.–1649.), B. 74, fol. 35v–36.

1647 adi 8 marzo nell Indizione 15

(In margine): Conuentio statutuam construendi

Fatto in Sebenico, in casa della propria habitazione del molto illustre signor capitan Francesco Draganich, puosta in contrà frà le botteghe, presenti il signor Daniel Difnico, et il signor Bonauentura Ferri Caualetti, testimonij à ciò chiamati, et pregati. Doue personalmente costituito mistro Andrea Galeazzo dà Venetia, spontaneamente si è obligato con ili tenor del presente pubblico instrumento di far una stattua di pietra bianca, dell' illustrissimo, et eccellentissimo signor Lunardo Foscolo proueditore generale nella prouintia, giusta il disegno dà lui fatto, et sottoscritto di me nodaro, dà perfetionarla nel tempo di giorni quaranta dopo l'ariuo della pietra in questa città, la qual stattua si obliga fare a laude di buon maestro di tutta perfetione, in un pezzo solo; et all incontro li signori Iseppo Theodosio facendo per nome suo, et del signor Antonio Missich suo collega se ben assente detto signor Missich, deputati dall' ordine delli signori nobili et Giacinto Mattiazzo parimente deputato per ordine delli signori cittadini, con presentia delli spettabili signori capitan Francesco Draganich, Francesco Difnico dottor assente il spettabile capitan Nadal Theodosio loro terzo collega, honorandi giudici delle corte maggior, et il signor Zan Maria dà Ferrara procurator, assente il signor Giacomo Defratelli suo collega procurator delli signori cittadini è popolo, hanno promesso di dar al detto mistro Andrea per l' opera suddetta ducatti nouanta à conto di che, et per capara di essa opera li suddetti signori Theodosio, et Mattiazzo li hanno contato effettivamente reali dieci, delli quali hà fatto finale, et perpetua quietazione alli suddetti signori deputati. Douendoli esser condotta la pietra alle spese della città qui in uno delli magazeni di bando, nel quale puotra lauorare; et in caso di suo mancamento puossano li suddetti signori di far perfetionar, et fare l'opera suddetta à tutte le sue spese danni, et interessi, saluis etc. Promettendo le suddette parti ad inuicem etc., in obligatione etc.

PRILOG 2

Državni arhiv u Zadru, 30 – Bilježnici Šibenika,
Gašpar Schiavetti (1627.-1660.), B. 64/IV, fol.
250-251.

Adi 27 settembre 1653 nell Indictione sesta

Fatto in Sebenico in casa della proprio habitatione delli molto illustri signori fratelli et figlioli del quondam spatabile signor Nicolo Difnico il Maggiore posta sopra le calle della Piazza, presenti li signori Pietro Veranzio, et Zorzi Difnico testimoni etc. Hauendosi in essecutione della scrittura de di ... sotto scritta dalla magior parte di signori nobili non esendosi potuto far la reductione del spettabile consiglio erreger una statua dedicata in nome di questa molto illustre comunita all' illustrissimo, et eccellentissimo Lorenzo Dolfin prouueditore generale in questa prouintia, la quale debbe esser reposta nella piazza di questa citta nel luoco oue sara stimato proprio dagli ingenieri onde hauuta commissione per ridur à perfetione l' opera predetta, li spettabili signori Francesco Difnico dottor, et Domenico Grisani Simeonich al presente giudici della medesima comunita facendo per nome anco del spettabile signor Zorzi Tranquillo loro terzo colega, col mezo dal patente publico instrumento hanno conuenuto, con capo Andrea Galeazzo tagliapiera iui presente, et al obligation stipulante à construir, et fabricar, una statua con il pedestale, scabelone, scalini conforme il disegno et sago-me con lo conditioni inrascite à laude di buon maestro et per che sij dato immediato principio alla opera suddetta resti obligato esso capo Andrea cos' lui contentate in termine di giorni otto prossimi uenturi imbarcarsi uerso Corzola, et iui far scelta di pietre bianche, che lui stimara esser à proposito del opera suddetta intendendosi obligato al pagamento dello dette pietre, et la condutture di esse in questa citta à spese della comunita predetta. Per la fattura della statua, scabelon, pilastro, et scalinette puoste in opera come anco per il suo uiaggio che douera esso capo Andrea far à Corzolla, hanno conuenuto darli ducati doi cento da lire 6 soldi 4 per ducato nell' infrascritto modo, che imediate si siano contati per far il viaggio à Corzolla reali dieci, et capitato che sara esso capo Andrea in questa citta con la condotta delle pietre, et mentre dara principio ad essa opera gli douerano esser dati dalli giudici inquisitori ducati sessanta doi, et mentre andara seguitando l' opera al hora se li douranno dar altri ducati sessanta doi, et perfecinato che sara il tutto altri ducati sessanta doi che sono giusto per apunto ducati doi cento, mentre per il tutto sara posto in opera qual capo Andrea promette et s' obbliga nel tempo di mesi quattro prossimi uenturi finir il tutto à perfetione quanto di sopra è stato nominato, et mancando di farlo nell termine predetto, esso capo Andrea sia obligato che si possano in sua uece trouar altri maestri che fornir doueranno la suddetta opera à tutte le sue spese danni, et interessi. Promettendo le parti suddette di mantener, et oseruar quanto di sopra sotto obligatione, etc.

(In margine): Acordo per (...) signori giudici della Corte Maggior publicato adi 29. ottobre 1653. Fatto in Sebenico nella canceleria delle cause civili presenti li signori Marco Difratelli, et Bernardo Torisello testimoni etc. Doue personalmente costituito il contrascritto capo Andrea Galeazzo sponse, etc., con ogni miglier modo etc. oue proprio hà effettuato di hauer hauuto, et effettual modo riceuuto dalli contrascritti spettabili signori giudici della corte maggior se ben absenti una per signori iui presenti, stipulando et accetando il signor Andrea Marotti reali dieci promessili nel andar à Curzola delle quali renuntiando alle cessione con pato etc., li ha fatto fine et perpetua quietanza, prometendo etc., sotto obligatione etc.

BILJEŠKE

- 1 O ovim i nekim drugim dalmatinskim primjerima ove vrste spomenika vidjeti: KRUNO PRIJATELJ, *Umjetnost XVII. i XVIII. stoljeća u Dalmaciji*, Matica hrvatska, Zagreb, 1956., 53-54; DUŠKO KEČKEMET, *Javni spomenici u Hrvatskoj do Drugog svjetskog rata*, Život umjetnosti, 2 (1966.), 3-16; KRUNO PRIJATELJ, *Barok u Dalmaciji*, u: ANĐELA HORVAT, RADMILA MATEJČIĆ, KRUNO PRIJATELJ, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb, 1982., 783; CVITO FISKOVIĆ, *Urbanističko usavršavanje Korčule Kanaveličeva vremena*, u: Korčulanske studije i eseji, (ur.) Igor Fisković, Zagreb, 2008., 279-281.
- 2 CVITO FISKOVIĆ, *Izgled splitskog Narodnog trga u prošlosti*, Peristil, 1 (1954.), 88-89.
- 3 MARTIN GAIER, *Facciate sacre a scopo profano: Venezia e la politica dei monumenti dal Quattrocento al Settecento*, Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, Venezia, 2002., 287-288.
- 4 FRIDRIK ANTUN GALVANI, *Il re d'armi di Sebenico: con illustrazioni storiche*, Vol. 2, Pietro Naratovich, Venezia, 1885., 53-54.
- 5 Ibid., 47, bilj. 2.
- 6 Državni arhiv u Zadru (dalje: HR DAZD), 30 - Bilježnici Šibenika (dalje: 30), Gašpar Schiavetti (1627.-1660.), B. 64/IV, fol. 250-251.
- 7 Riječ je o prikazu generalnog providura Leonarda Foscola sačuvanom u spisima Alfonsa Pavića pl. Pfauenthala koji se čuvaju u Državnom arhivu u Zadru: HR DAZD, 479 - Rukopisi, br. 47, Alfons Pavić Pfauenthal, *Prinosi povjesti Poljica osobito glede reda velikih knezova*, Zadar, 1910., 151. Ovaj grafički prikaz Leonarda Foscola objavljen je i kao ilustracija br. 18 i na str. 79 u knjizi Alfonsa Pavića pl. Pfauenthala: ALFONS PAVICH PL. PFAUENTHAL, *Prinosi povjesti Poljica: sa 39 slika u tekstu i 5 rodoslovja*, Sarajevo, 1903.
- 8 GIOVANNI GREVEMBROCH, *Gli abiti de veneziani di quasi ogni età con diligenza raccolti e dipinti nel secolo XVIII*, Vol. I, Filippi Editore, Venezia, 1981.; MARTIN GAIER (bilj. 3), 119-120.
- 9 DANKO ZELIĆ, *O Gradskoj loži u Šibeniku*, Ars Adriatica, 4 (2014.), 302.
- 10 FRIDRIK ANTUN GALVANI (bilj. 4), 54, bilj. 1. Grafika s portretom Girolama Cornera kao generalnog providura reproducirana je u: ARSEN DUPLANČIĆ, *Ceremonijal splitskog nadbiskupa iz kraja XVII. stoljeća*, Grada i prilozi za povijest Dalmacije, 24 (2012.), 199.
- 11 Treba spomenuti i kip smješten u niši na zidu nekadašnje Kneževe palače, blizu ulaza u današnji Muzej grada Šibenika. Na postolju kipa bio je uklesan danas dijelom radirani natpis koji govori da ga je dao podići zahvalni narod („BENEVOLENTIA GRATI POPULI POSUIT“). Iznesena su različita mišljenja koga predstavlja ovaj kip. F. A. Galvani pretpostavljao je da je to kip generalnog providura Girolama Cornera iz 1681. godine, dok je V. Miagostovich na osnovi arhivskih dokumenata utvrdio da kip predstavlja gradskog kneza Nikolu Marcella koji je na toj dužnosti bio od 1609. do 1611. godine. Usp. FRIDRIK ANTUN GALVANI (bilj. 4), 54, bilj. 1; VINCENZO MIAGOSTOVICH, *La statua sul palazzo del Conte*, Il Nuovo Cronista di Sebenico, IV (1896.), 177-180; VINCENZO MIAGOSTOVICH, *I nobili e il clero di Sebenico nel 1449 per la fabbrica della Cattedrale*, Sebenico, 1910., 31; ALESSANDRO DUDAN, *La Dalmazia nell'arte italiana. Vol. 2. Dall'anno 1450 ai nostri giorni*, Fratelli Treves, Milano, 1922., 344, 441-442, bilj. 15; KRUNO PRIJATELJ (bilj. 1, 1982.), 782-783. Lik u niši odjeven je u dugačku svečanu togu, a preko lijevog ramena ima prebačenu štolu. O odijevanju generalnih providura i ostalih visokih mletačkih dostojanstvenika usp. GIOVANNI GREVEMBROCH (bilj. 8); ARSEN DUPLANČIĆ, *Regesta zapisnika splitskoga Velikog vijeća od 1620. do 1755. godine*, Grada i prilozi za povijest Dalmacije, 14 (1998.), 20-21; ARSEN DUPLANČIĆ (bilj. 10), 187, bilj. 39.
- 12 HR DAZD, 30, Bernard Scozzi (1641.-1649.), B. 74, fol. 35v-36.
- 13 HELENA SERAŽIN, MATEJ KLEMENČIĆ, *I contratti di garzonato degli scultori, lapicidi e intagliatori veneziani (IV)*, Acta historiae artis Slovenica, 10 (2005.), 203.
- 14 SILVIA GRAMIGNA, ANNALISA PERISSA, *Scuole di arti, mestieri e devozione a Venezia*, Venezia, 1981., 92-93.
- 15 GIOVANNI CANIATO, MICHELA DAL BORGO, *Le arti edili a Venezia*, Roma, 1990., 159-164.
- 16 HR DAZD, 31 - Bilježnici Zadra (dalje: 31), Giovanni Maria Benvenuti (1622.-1642.), B. I, F. II, 4, fol. 19-21.
- 17 HR DAZD, 31, Zuanne Braicich (1621.-1645.), B. VIII, F. VIII, prot. 85, fol. 5-5v.
- 18 Arhiv Zadarske nadbiskupije, 43 - Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Zadar - Sv. Stošija, Knjiga krštenih, BAPTIZATORUM X, (1643-1656), fol. 27.
- „1644 adi 4 settembre
Io don Bortolo Ferari canonico con licenzia delli reverendi curati ho batezato Mandalena figliola del mistro Francesco Tudescho procreata con la sua consorte Urseta furono compari mistro Andrea Galeazo et madona Margarita Morea“
- 19 Njegovi odlasci na Korčulu gdje nabavlja kamen za šibenski spomenik providuru Dolfinu ostavljaju otvorenom mogućnost da je i na tom otoku mogao biti profesionalno angažiran.
- 20 CARLO FEDERICO BIANCHI, *Zara cristiana*, Vol. II, Tipografia Woditzka, Zara, 1879., 14; JOSIP CELIĆ, *Pag kroz rukopis Gjure Szabe*, Matica hrvatska, Pag, 2015., XXXII, 74.
- 21 LARIS BORIĆ, *Zadarsko poprsje providura Giangiacoma Zanea - prijedlog za Tripuna Bokanića*, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 34 (2010.), 91-100.
- 22 RADOSLAV TOMIĆ, *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije - Kiparstvo II. Od XVI. do XX. stoljeća*, Zadarska nadbiskupija, Zadar., 2008., 101-103.
- 23 KRUNO PRIJATELJ (bilj. 1, 1982.), 783; IVO PETRICIOLI, *Vrijeme baroka*, u: TOMISLAV RAUKAR, IVO PETRICIOLI, FRANJO ŠVELEC, ŠIME PERIČIĆ, *Prošlost Zadra - knjiga III: Zadar pod mletačkom upravom 1409.-1797.*, (ur.) Dinko Foretić, Ivo Petricioli, Narodni list, Filozofski fakultet, Zadar, 1987., 553.
- 24 Iskreno zahvaljujem dr. sc. Urošu Desnici na ljubaznosti i susretljivosti.
- 25 WOLFGANG WOLTERS, *La Scultura Veneziana Gotica 1300-1460*, Edizioni Alfieri, Venezia, 1976., Vol. I, kat. jed. 118, 204, Vol. II, fotografija br. 334; MARTIN GAIER (bilj. 3), 116-118; SILVIA D'AMBROSIO, *Monumento funebre di Vettor Pisani*, kat. br. 16, u: La basilica dei Santi Giovanni e Paolo, Pantheon della Serenissima, Chiese veneziane 1, (ur.) Giuseppe Pavanello, Marcianum press, Fondazione Giorgio Cini, Venezia, 2013., 95-98; ANNE MARKHAM SCHULZ, *Cenotafio del doge Pietro Mocenigo*, kat. br. 28, u: La basilica dei Santi Giovanni e Paolo, Pantheon della Serenissima, Chiese veneziane 1, (ur.) Giuseppe Pavanello, Marcianum press, Fondazione Giorgio Cini, Venezia, 2013., 142-148; MATTEO GARDONIO, *Monumento a Vettor Pisani*, kat. br. 172., u: La basilica dei Santi Giovanni e Paolo, Pantheon della Serenissima, Chiese veneziane 1, (ur.) Giuseppe Pavanello, Marcianum press, Fondazione Giorgio Cini, Venezia, 2013., 459-460.
- 26 FRIDRIK ANTUN GALVANI, *Il re d'armi di Sebenico: con illustrazioni storiche*, Vol. 1, Pietro Naratovich, Venezia, 1883., 164; NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Samostan i crkva sv. Frane u Šibeniku: pokušaj povijesnog prikaza*, Šibenik, 2015., 43-44.

REFERENCES

- CARLO FEDERICO BIANCHI, *Zara cristiana*, Vol. II, Tipografia Woditzka, Zara, 1879.
- LARIS BORIĆ, *Zadarsko poprsje providura Giangiacoma Zanea – prijedlog za Tripuna Bokanića*, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 34 (2010), 91–100.
- GIOVANNI CANIATO, MICHELA DAL BORGO, *Le arti edili a Venezia*, Roma, 1990.
- JOSIP CELIĆ, *Pag kroz rukopis Gjüre Szabe*, Matica hrvatska, Pag, 2015.
- SILVIA D'AMBROSIO, *Monumento funebre di Vettor Pisani*, Catalogue Entry No. 16, in: La basilica dei Santi Giovanni e Paolo, Pantheon della Serenissima, Chiese veneziane 1, (ed.) Giuseppe Pavanello, Marcianum press, Fondazione Giorgio Cini, Venezia, 2013, 95–98.
- ALESSANDRO DUDAN, *La Dalmazia nell'arte italiana. Vol. 2. Dall'anno 1450 ai nostri giorni*, Fratelli Treves, Milano, 1922.
- ARSEN DUPLANČIĆ, *Regesta zapisnika splitskoga Velikog vijeća od 1620. do 1755. godine*, Građa i prilozi za povijest Dalmacije, 14 (1998), 9–271.
- ARSEN DUPLANČIĆ, *Ceremonijal splitskog nadbiskupa iz kraja XVII. stoljeća*, Građa i prilozi za povijest Dalmacije, 24 (2012), 179–201.
- CVITO FISKOVIĆ, *Izgled splitskog Narodnog trga u prošlosti*, Peristil, 1 (1954), 71–102.
- CVITO FISKOVIĆ, *Urbanističko usavršavanje Korčule Kanaveličeva vremena*, in: Korčulanske studije i eseji, (ed.) Igor Fisković, Zagreb, 2008, 273–306.
- MARTIN GAIER, *Facciate sacre a scopo profano: Venezia e la politica dei monumenti dal Quattrocento al Settecento*, Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, Venezia, 2002.
- FRIDRIK ANTUN GALVANI, *Il re d'armi di Sebenico: con illustrazioni storiche*, Vol. 1, Pietro Naratovich, Venezia, 1883.
- FRIDRIK ANTUN GALVANI, *Il re d'armi di Sebenico: con illustrazioni storiche*, Vol. 2, Pietro Naratovich, Venezia, 1885.
- MATEO GARDONIO, *Monumento a Vettor Pisani*, Catalogue Entry No. 172, in: La basilica dei Santi Giovanni e Paolo, Pantheon della Serenissima, Chiese veneziane 1, (ed.) Giuseppe Pavanello, Marcianum press, Fondazione Giorgio Cini, Venezia, 2013, 459–460.
- SILVIA GRAMIGNA, ANNALISA PERISSA, *Scuole di arti, mestieri e devozione a Venezia*, Arsenale Cooperativa Ed., Venezia, 1981.
- GIOVANNI GREVEMBROCH, *Gli abiti de veneziani di quasi ogni età con diligenza raccolti e dipinti nel secolo XVIII*, Vol. I, Filippi Editore, Venezia, 1981.
- DUŠKO KEČKEMET, *Javni spomenici u Hrvatskoj do Drugog svjetskog rata*, Život umjetnosti, 2 (1966), 3–16.
- ANNE MARKHAM SCHULZ, *Cenotafio del doge Pietro Mocenigo*, Catalogue Entry No. 28, in: La basilica dei Santi Giovanni e Paolo, Pantheon della Serenissima, Chiese veneziane 1, (ed.) Giuseppe Pavanello, Marcianum press, Fondazione Giorgio Cini, Venezia, 2013, 142–148.
- VINCENZO MIAGOSTOVICH, *La statua sul palazzo del Conte*, Il Nuovo Cronista di Sebenico, IV (1896), 177–180.
- VINCENZO MIAGOSTOVICH, *I nobili e il clero di Sebenico nel 1449 per la fabbrica della Cattedrale*, Sebenico, 1910.
- ALFONS PAVICH PL. PFAUENTHAL, *Prinosi povjesti Poljica: sa 39 slika u tekstu i 5 rodoslovja*, Zemaljska štamparija, Sarajevo, 1903.
- IVO PETRICIOLI, *Vrijeme baroka*, in: TOMISLAV RAUKAR, IVO PETRICIOLI, FRANJO ŠVELEC, ŠIME PERIČIĆ, *Prošlost Zadra – knjiga III: Zadar pod mletačkom upravom 1409.–1797.*, (eds.) Dinko Foretić, Ivo Petricioli, Narodni list, Filozofski fakultet, Zadar, 1987, 533–564.

- KRUNO PRIJATELJ, *Umjetnost XVII. i XVIII. stoljeća u Dalmaciji*, Matica hrvatska, Zagreb, 1956.
- KRUNO PRIJATELJ, *Barok u Dalmaciji*, in: ANDELA HORVAT, RADMILA MATEJČIĆ, KRUNO PRIJATELJ, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb, 1982, 651–902.
- NIKOLA MATE ROŠČIĆ, *Samostan i crkva sv. Frane u Šibeniku: pokušaj povijesnog prikaza*, Samostan sv. Frane, Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, Šibenik, 2015.
- HELENA SERAŽIN, MATEJ KLEMENČIĆ, *I contratti di garzonato degli scultori, lapicidi e intagliatori veneziani (IV)*, Acta historiae artis Slovenica, 10 (2005), 201–214.
- RADOSLAV TOMIĆ, *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo II. Od XVI. do XX. stoljeća*, Zadarska nadbiskupija, Zadar, 2008.
- WOLFGANG WOLTERS, *La Scultura Veneziana Gotica 1300–1460*, Vol. I–II, Edizioni Alfieri, Venezia, 1976.
- DANKO ZELIĆ, *O Gradskoj loži u Šibeniku*, Ars Adriatica, 4 (2014), 299–312.

ARCHIVAL SOURCES

Državni arhiv u Zadru (HR DAZD)

- HR DAZD, 30 – Bilježnici Šibenika: Gašpar Schiavetti (1627.–1660.), Bernard Scozzi (1641.–1649.)
- HR DAZD, 31 – Bilježnici Zadra: Giovanni Maria Benvenuti (1622.–1642.), Zuanne Braicich (1621.–1645.)
- HR DAZD, 479 – Rukopisi, br. 47, Alfons Pavić Pfauenthal, *Prinosi povjesti Poljica osobito glede reda velikih knezova*, Zadar, 1910.

Arhiv Zadarske nadbiskupije (AZDN)

- AZDN, 43 – Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Zadar – Sv. Stošija, Knjiga krštenih, BAPTIZATORUM X, (1643–1656)

SUMMARY

Andrea Galeazzo and Monuments to Governors General
Leonardo Foscolo and Lorenzo Dolfin in Šibenik

Erection of monuments glorifying the achievements of governors general of Dalmatia (*Provveditori Generali di Dalmazia*) and other representatives of Venetian rule while they were still alive was a common practice in Dalmatian cities during the 17th century. In a relatively short period of time, monuments to three governors general were built in Šibenik: to Leonardo Foscolo (1647), Lorenzo Dolfin (1647) and Girolamo Corner (1681).

Monuments to Foscolo and Dolfin were executed by Venetian stone carver and sculptor Andrea Galeazzo. The contract related to the erection of the monument to governor general Foscolo, with evidence of Galeazzo's authorship, was hitherto unknown in scholarly literature. Although monuments in Šibenik were not preserved, their typology can be reconstructed on the basis of similar statues preserved in Dalmatia, Venetian ceremonial records and contemporary prints showing Venetian military commanders.

Although in Dalmatia monuments to governors general were erected while they were still alive, their design originated from funerary monuments built to honour Venetian military commanders which included a full-figure statue of the deceased portrayed as a living warrior in military attire standing on the sarcophagus. This type of funerary monument was introduced in Venice with the monument to Admiral Vettor Pisani († 1380) in the church of Sant'Antonio di Castello, later reconstructed with the original statue in the church of SS. Giovanni e Paolo. With Pisani's monument as the earliest example, the typology of funerary monuments with a living statue of the deceased in military attire became a much repeated scheme for monuments to commanders of the Venetian navy in the centuries that followed. Besides in Šibenik, Andrea Galeazzo, son of the late Battista, is mentioned in archival sources in Venice in 1625 and in Zadar between 1640 and 1644.

Dr. sc. BOJAN GOJA (Zadar, 1973.) diplomirao je povijest umjetnosti i povijest na Sveučilištu u Zadru 1998. godine. Od 1999. radi u Konzervatorskom odjelu u Zadru. Doktorirao je 2010. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s temom *Mramorna oltaristika u 17. i 18. stoljeću na području Zadarske nadbiskupije*. Višekratno boravi na znanstvenim usavršavanjima u Firenci (Kunsthistorisches Institut – Max Planck Institut) i Veneciji (Istituto di Storia dell'Arte, Fondazione Giorgio Cini). Objavljuje radove o različitim temama iz razdoblja renesansne i baroka.

BOJAN GOJA, PhD (Zadar, 1973) received his MA in Art History and History from the University of Zadar in 1998. He has been employed at the Conservation Department in Zadar since 1999. He received his PhD from University of Zagreb in 2010 with the thesis *17th and 18th–Century Marble Altars on the Territory of the Archdiocese of Zadar*. He has spent several research periods in Florence (Kunsthistorisches Institut – Max Planck Institut) and Venice (Istituto di Storia dell'Arte, Fondazione Giorgio Cini). His research interests and publications include different aspects of Renaissance and Baroque art.